

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2016. május hó 4. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette és más bűncselekmény miatt a vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2015. évi december hó 10. napján kihirdetett 10.B.1557/2014/75. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét megváltoztatja az alábbiak szerint:

I. r. vádlott fegyházbüntetését 4 (négy) évre, II. r. vádlott szabadságvesztés büntetését 1 (egy) év 2 (kettő) hónapra enyhíti, melyet, mint többszörös visszaesővel szemben tekinti kiszabottnak.

I. r. vádlott tekintetében a határozat rendelkező részéből a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 24.020 (Huszonnégyezer-húsz) Ft bűnügyi költségből II. r. vádlott 14.020 (Tizennégyezer-húsz) Ft-ot, III. r. vádlott 10.000 (Tízezer) Ft-ot köteles megfizetni.

I n d o k o l á s :

Az ügyben a megismételt elsőfokú eljárást lefolytató Miskolci Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletével I. r. vádlottat testi sértés büntetésében (1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (6) bekezdés I. fordulat), II. r. vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntetésében (Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pontjai), III. r. vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntetésében (Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és d) pontja) és testi sértés vétségében (Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés), IV. r. vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntetésében (1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont) mondta ki bűnösnek. Ezért I. r. vádlottat, mint többszörös visszaesőt 4 év 8 hónap szabadságvesztés büntetésre, és 5 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, II. r. vádlottat, mint különös visszaesőt 2 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, III. r. vádlottat - halmazati büntetésül - 200 napi tétel, 1 napi tétel összegeként 1.000,- forintban meghatározott, mindösszesen 200.000,- forint pénzbüntetésre ítélte, míg IV. r. vádlottat 1 év időtartamra próbára bocsátotta.

Ítéletében rendelkezett a kiszabott szabadságvesztések végrehajtási fokozatáról, az I. r. vádlott vonatkozásában megállapította a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi

időpontját, míg II. r. vádlott tekintetében kimondta, hogy nem bocsátható feltételes szabadságra. Ugyancsak a II. r. vádlottat érintően rendelte el az Ózdi Városi Bíróság 10.B.194/2012/2. számú ítéletével kiszabott - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - 7 hónap börtönbüntetés végrehajtását. Megállapította, hogy az intézkedés próbaideje alatt IV. r. vádlott pártfogó felügyelet alatt áll. Határozatában járulékos kérdésként rendelkezett még a III. r. vádlott vonatkozásában kiszabott pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményről, illetve az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselése felől.

Az elsőfokú ítélettel szemben a nyilatkozatételre fenntartott 3 napi határidőn belül I. r. vádlott védője indokai megjelölése nélkül (első fokú iratok 85. sorszám), II. r. vádlott és a védelmében eljáró védő a kihirdetéskor enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést. Szintén fellebbezéssel élt a kézbesítés útján közölt határozat ellen III. r. vádlott, aki részletezett megélhetési körülményeire hivatkozással a vele szemben kiszabott pénzbüntetés mérséklését indítványozta (87. sorszám). Az ügyész a kihirdetéskor fenntartott 3 napi határidőn belül valamennyi vádlottra tudomásul vette a határozatot. I. r. terhelt és a III. r. vádlott védelmében eljáró védő ugyancsak 3 napi határidőt tartottak fenn, ám végül nem éltek önálló jogorvoslattal az ítélet ellen. IV. r. vádlott és védője mindketten tudomásul vették a határozatot, így az ítélet a IV. r. terheltre 2015. december 14. napján első fokon jogerőre emelkedett, rá vonatkozóan a másodfokú felülbírálat a Be. 349. § (1) bekezdése alapján mellőzendő.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.162/2014/5-II. számú átiratában a bejelentett védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta. Észrevétele szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartásával, a hatályon kívül helyezéssel kapcsolatos iránymutatásokat is szem előtt tartva, valamint a Kazincbarcikai Járásbíróság előtt a II. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal szemben folyamatban lévő büntetőügy egyesítését követően lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megalapozott tényállást állapított meg, mellyel összefüggésben okszerűen következtetett a fellebbezéssel érintett valamennyi vádlott bűnösségére. Alapvetően a cselekmények jogi minősítését is törvényesnek találta azzal a megjegyzéssel, hogy a III. r. vádlott által elkövetett cselekmény jellemzőiből arra lehet következtetést vonni, hogy a II. r. vádlott sérülését kapanyéllel megvalósított III. r. terhelt szándéka 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására is kiterjedt. Ezen túlmenően álláspontja szerint II. r. vádlott a terhére rótt bűncselekményt, mint többszörös visszaeső követte el, esetében a Btk. 459. § (1) bekezdés 31/b) pontja szerinti feltételek fennállnak, továbbá e speciális bűnismétlői minőségből következően szabadságvesztése végrehajtási fokozata is változtatásra szorul.

Az elsőfokú bíróság időbeli hatállyal kapcsolatos álláspontjával viszont maradéktalanul egyetértett és csaknem teljes körűnek tartotta az irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülmények rögzítését is, amelyet csupán kisebb részben indokolt kiegészíteni. Mindebből következően arra tett indítványt, hogy az ítélet tábla a Miskolci Törvényszék elsőfokú ítéletét nyilvános ülés keretében I. r. vádlott tekintetében a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással hagyja helyben, míg a Be. 372. § (1) bekezdése szerint II. r. és III. r. vádlottra vonatkozóan akként változtassa meg, hogy a II. r. vádlott szabadságvesztését, mint többszörös visszaesővel szemben tekintse kiszabottnak, melynek végrehajtási fokozata fegyház. A III. r. vádlottnál pedig oly módon, hogy a terhére rótt testi sértés súlyos testi sértés büntette kísérleteként minősül, míg egyebekben a határozat helybenhagyása indokolt.

A jelzett perorvoslatok folytán az ítélet tábla a Be. 361. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülést tartott, I. r. vádlott védője ekkor részletezte fellebbezése irányát, elsődleges okként a felmentést jelölve meg, mely szerint az első fokú határozatban rögzített tényállás megalapozott voltát téves ténybeli

következtetés címén támadta. Fellebbezését a rendelkezésre álló, relevánsnak ítélt bizonyítékok elemzésével kívánta alátámasztani, rámutatva arra, hogy nemcsak az I. r. vádlott védekezése, hanem az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékok is ellentmondásosak. Ezen felül kétséges a cselekmény időrendi sorrendje, illetve az eljárás során nem került lefoglalásra semmilyen eszköz. A védelmi érvelés szerint ily módon nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, hogy az I. r. vádlott karóval ütötte volna meg ...ot, s ezáltal életveszélyes sérülést okozott volna neki, következésképp I. r. vádlott felmentésének lehet helye. Nem vitatta ugyanakkor, hogy a terheltek közötti dulakodás tekintetében gyakorlatilag egységesnek minősülő vallomások értékelésével eltérő tényállás megállapításának abban az irányban is helye lehet, hogy ez alapján a vádlottak garázdaság miatt tartoznának büntetőjogi felelősséggel. Utóbbi esetben az első fokon kiszabott büntetés lényeges enyhítésére tett indítványt. Végül a jogorvoslat harmadlagos irányaként az első fokú határozatban rögzített enyhítő körülmények nagyobb nyomatéka, valamint annak okán, hogy I. r. vádlott jelenleg már kiskorú eltartására köteles, és újabb eljárás sem folyik ellene, a cselekmény minősítésének változatlanul hagyása mellett is a joghátrány mérséklését tartotta szükségesnek.

A II. r. vádlott védelmében eljáró védő módosítással tartotta fenn bejelentett fellebbezését, ugyanis az elsőfokú határozat írásos indokolása ismeretében már elsődlegesen a terhelt felmentését indítványozta. Álláspontja szerint a II. r. vádlott bűnösségét az elkövetés eszköze és a közvetlen tanúk hiánya, valamint a terhelt következetes vallomása miatt nem lehet kétséget kizáróan megállapítani. Ezzel szemben a törvényszék ellenmondásos vallomásokra alapította a történeti tényállást, ezért ítélete is megalapozatlanná vált. Indokai alapján a kétséget kizáró bebizonyítottság hiánya okán felmentő rendelkezés meghozatala szükséges. Másodlagosan pedig azokra a körülményekre kívánt rámutatni - különösképp a cselekmény és az elbírálás között bekövetezett időmúlásra, a kiskorú hozzátartozókra és a II. r. vádlott elmeállapotára -, amelyek a tettarányos szankció meghozatalához eligazítást adnak, összességében kellő alapot szolgáltatnak a középérték alatt maradó büntetés kiszabására.

III. r. vádlott védője a terhelt által bejelentett fellebbezés alapos voltát az elsőfokú bíróság által feltárt enyhítő körülmények nagyobb nyomatékával kívánta alátámasztani, melyek mellett a büntetési célok enyhébb büntetéssel is kellően érvényesülhetnek. Ezen felül abbéli véleményének adott hangot, hogy nem csak az egymásnak ellentmondó vallomások mérlegelésével megállapított tényállás tekinthető megalapozottnak, de - szemben az ügyészi állásponttal - a cselekmény jogi minősítése is helytálló, mivel a rendelkezésre álló adatok nem mutatnak arra, hogy a III. r. vádlott szándéka az okozottnál súlyosabb sérülések elérésére irányult volna. Következésképp kizárólag könnyi testi sértés vétségéért tartozik büntetőjogi felelősséggel.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség nyilvános ülésen jelen volt képviselője az első fokú határozattal kapcsolatos álláspontját az írásban kifejtettekkel azonosan részletezte, emellett - a pontosított védelmi fellebbezések okán - kitérve arra is, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése törvényesen nem támadható, mivel a beszerzett bizonyítékokat tárgyalás anyagává tette, majd megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlottak bűnösségére többnyire okszerűen vont következtetést, annak kivételével, hogy az a cselekmény, mely szerint III. r. vádlott a kapa nyelével fejen ütötte II. r. vádlottat, súlyos testi sértés büntetett kísérletének minősítendő. Továbbá a rendelkezésre álló előéleti adatok aggálymentesen tükrözik, hogy a II. r. vádlott többszörös visszaesőnek minősülő bűnismétlő. Indokai alapján az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására - a III. r. vádlott terhére rótt testi épség elleni cselekményt súlyos testi sértés büntetéként minősítve, a II. r. vádlott tekintetében többszörös visszaesőkénti minőségére utalással, és ezzel együtt a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházra történő változtatásával -, egyéb részeiben a határozat helybenhagyására tett indítványt.

A nyilvános ülésen megjelent I. r. vádlott saját védelmében az utolsó szó jogán továbbra is tagadta, hogy bárkit eszközzel bántalmazott volna, ezért felmentését indítványozta, II. r. terhelt pedig a védője által elmondottak figyelembe vételét kérte.

Az előterjesztett fellebbezések alapján a Be. 348. § (1) bekezdése értelmében az ítéletábra a Miskolci Törvényszék ítéletét az azt megelőző eljárással együtt teljes terjedelemben bírálta felül, függetlenül a fellebbezések okától és irányától. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy a törvényszék megtartotta-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta a tényállás megalapozottságát, a bűnösség megállapítását, a bűncselekmények minősítését, valamint a büntetés kiszabását is. Ennek során nem észlelt a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt olyan (un. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezetne, de olyan relatív hiba sem volt tetten érhető, mely a bizonyítás törvényességét érintve az érdemi felülbírálatot kizárná. Az elsőfokú bíróság pervitele a megismételt eljárásban már körültekintőnek és kellően alaposnak bizonyult.

Az ítéletábra a határozat Be. 351. § szerinti megalapozottságának vizsgálata során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének minden tekintetben eleget tett. Kerülve az eltérő tényállás megállapításának lehetőségét, az egymással kétségtelen összefüggést mutató cselekvések okán a II.r., III.r., és IV.r. vádlottakkal szemben a Kazincbarcikai Járásbíróságon Fk. 820/2013. számon folyamatban volt ügyet indokoltan egyesítette I.r. vádlott ügyéhez, majd széles körben vett fel bizonyítást, és a hatályon kívül helyezés folytán, a Be. 378. § (1) bekezdése szerint megfogalmazott másodfokú iránymutatásokat is figyelembe vette. Ítéletének tényállása túlnyomórészt megalapozott, mely a Be. 351. § (1) bekezdés b) pontja szerint csupán szűkebb körben mutat hiányosságokat. A másodfokú bíróság ezért a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával a következők szerint helyesbíti és egészíti ki.

- I. r. vádlott jelenleg két eltartásra szoruló hozzátartozójáról köteles gondoskodni, minthogy élettársa kiskorú gyermeke is a háztartásában él, illetve 2016. február 8. napján gyermeke született.

- Az I. r. vádlott előéleti adatai annyiban érdemelnek helyesbítést, hogy a Miskolci Városi Bíróság Fk.2050/1996/169. számú, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság Fkf.790/2001/6. számú határozataival valójában 2 rb. jelentős értékre elkövetett lopás büntette, 6 rb. lopás büntette és 7 rb. lopás vétsége miatt halmazati büntetésül szabott ki szabadságvesztést vele szemben. Az Ózdi Városi Bíróság helyesen 7.B.296/2005/16. és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 7.Bf.379/2006/6. számú határozataival jogerősen elbírált bűncselekmények megjelölése és száma ugyancsak pontosításra szorul, mivel az I. r. vádlottat társtettesként elkövetett lopás büntetésében és 1 rb. társtettesként elkövetett lopás vétségében is bűnösnek találták az első fokú határozatban szerepeltett bűncselekmények mellett. Ily módon értelemszerűen itt is halmazati büntetesként került kiszabásra a rögzített szabadságvesztés.

- II. r. vádlott legmagasabb iskolai végzettsége 7 általános (az ítéletben feltüntetett 2 helyett), aki jelenleg az Ózdi Járásbíróság 1.P.20.743/2014. számú jogerős ítélete alapján cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll. E terheltet az Ózdi Városi Bíróság 10.B.389/2008/32. számú és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.1121/2010/3. szám alatti, valamint az Ózdi Városi Bíróság 6.B.17/2011/42., és a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.425/2012/3. szám alatti határozataival egyaránt halmazati büntetésül ítélte szabadságvesztésre, utóbbi elítélésével kapcsolatban pedig az elkövetési idő 2011. január 8. napjával is kiegészítendő.

- A történeti tényállás az eljárás tárgyát képező cselekmény előzményeire vonatkozó 8. oldal 5. bekezdésében annyiban igényel helyesbítést, hogy Miskolci Járásbíróság 11.Fk.1690/2014/109. számú ítélete a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Fkf.549/2015/5. számú határozatával 2015. november 12. napján emelkedett jogerőre (első fokú iratok 75-II. számú utóirata).

- Ezen felül a 9. oldal 2. bekezdése is helyesbítendő akként, hogy III. r. vádlott kis-közepes erőbehatással ütötte fejen a nála lévő kapa nyelével II. r. vádlottat (... igazságügyi orvosszakértő véleménye, 18. számú első fokú tárgyalási jegyzőkönyv 19. oldal 4. bekezdés), aki ennek következtében a homlok bal oldalának 3 cm-es repesztett sebzését szenvedte el (ambuláns lelet, egyesített ügy nyomozási irat 43. oldal). Továbbá a 9. oldal 11. bekezdésében írtakat is indokolt kiegészíteni a magánindítvány előterjesztésének időpontjával, mely 2012. július 4. napja, s ekként joghatályosnak tekinthető (egyesített ügy nyomozási irat 154. oldal).

- Az ítélet tábla mellőzi viszont a tényállásból a 9. oldal 8. bekezdésében írtakat, ugyanis az abban foglalt, IV. r. vádlott által elszenvedett sérülések keletkezésének lehetőségét tartalmazó - feltételes módon megfogalmazott - okfejtés a bizonyítékok, így jelen esetben az igazságügyi orvosszakértői vélemény (nyomozási irat 120. oldal) értékelésének körébe tartozik.

A helyesbítésre és a kiegészítésekre a másodfokú nyilvános ülés eredményeként rögzíthető, személyi körülményekben bekövetkezett változás, az ügy iratai, így különösképp a terheltekre vonatkozóan aggálytalan előéleti iratok, erkölcsi bizonyítványok, az idézett ambuláns lelet, illetve az első fokú tárgyaláson eszközölt, szakkérdést érintő orvosszakértői bizonyítás alapján kerülhetett sor. Ennek következtében a tényállást a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítéletkezés során is irányadónak lehetett tekinteni.

Miután a védelmi fellebbezések alapvetően a törvényszék bizonyítékértékelő tevékenységét támadták, e tekintetben szükséges előrebocsátani, hogy a tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket megalapozatlansági hibáktól mentesen rögzíti. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, és nem vétett logikai hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre következtetett.

Valójában a bizonyítás eredménye bír alapvető jelentőséggel a terhelti tudattartalomra levont következtetés során, ami kétségtelenül eredményezhet eltérő döntéseket. Az elsőfokú bíróság azonban a beszerzett és megvizsgált bizonyítékokat kellő alapossággal, mélyrehatóan elemezte. A vádlottak eljárás különböző szakaszaiban megtett vallomásait kifejezetten részletekbe menően vizsgálta, majd logikai hibát nem vétele, okszerűen vetette el védekezésüket, amikor megállapította büntetőjogi felelősségüket. A terheltek által elmondottakat mindenben összevetette a megismételt eljárásra védelmi indítványokban megjelölt és a másodfokú iránymutatással érintett körben kiegészített tanúvallomásokkal, majd az orvosszakértői vélemények eredményével és az okiratok adataival. A bizonyítékokat egyenként és kölcsönösen, több oldalról, a perrendnek megfelelően értékelte, és nem tévedett, amikor a tényállást a vádat támogató, terhelő bizonyítékokra alapította.

A tényállás megalapozottságát támadó védelmi perorvoslatok általánosságban, és a konkrét tényállási részleteket is érintve elemezték a bizonyítás anyagát, kifogásolva a törvényszék mérlegelő tevékenységét, s az ebből eredő ténymegállapításokat. Valójában azonban fellebbezések egyik vádlott esetében sem hoztak fel olyan új körülményt, mely az elsőfokú bíróság ténymegállapításának helyességét megkérdőjelezné, ez az idézett érvelés gyakorlatilag már a törvényszék előtt is ismert volt.

Márpedig az elsőfokú bíróság a Be. 258. § (3) bekezdés d) pontja helyes alkalmazásával számot adott a bizonyítékokról, és azok értékeléséről. Az eltérő vallomásokra tekintettel széles körben volt helye mérlegelésnek, melynek során a Be. 78. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt el. Az ítéletben megjelenő ténybeli indokokból jól nyomon követhető az a logikai okfolyamat, amely a tényállás megállapításához, és a vádlottak bűnösségének kimondásához vezetett (14-19. oldal).

A III. r. és IV. r. vádlottak vallomásaival kapcsolatban megfogalmazott védelmi aggályokra reagálva megjegyzendő, hogy már a törvényszék is felismerte, és értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékok közötti ellentmondásokat (elsőfokú ítélet 12-13. oldal, 18. oldal utolsó bekezdés, 19. oldal 1. bekezdés), majd lehetősége szerint igyekezett ennek okát tisztázni, az ellentéteket feloldani, végül megfelelően megindokolta, hogy mire alapítottan fogadja el vallomásaikat mégis a tényállás alapjaként, együtt ... és ... tanúk lényegét tekintve valóban következetes nyilatkozataival. A bizonyítékok értékelésének megszokott és logikus módja az, hogy a bíróság a vallomás - más bizonyítékokkal is megerősített - részeit fogadja el irányadónak a történeti tényállás megállapítása során, míg a vallomásnak olyan részeit, amelyek más bizonyítékokkal ellentétesek, figyelmen kívül hagyja (BH1998. 418., BH2002. 87.).

A törvényszék bizonyítékokat értékelő tevékenysége tehát hibátlan, azzal a másodfokú bíróság is egyetértett. Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezések lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethet (Be. 351-352. §).

A védelem részéről a másodfokú eljárásban felmerült az a hivatkozás is, miszerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget, ami a Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértést merítené ki. A Debreceni Ítéltábla viszont megállapította, hogy a hivatkozott eljárási jogsértés, ami a határozat hatályon kívül helyezésével járhat, nem valósult meg. Az inkriminált eljárási szabálysértés ugyanis akkor állapítható meg, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésekben (bűnösség, jogi minősítés, büntetés kiszabás) olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan (Legf. Bír. Bfv.II.603/2008/10.)

Összességében az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott bűnösségére, és a vád tárgyává tett cselekményeknek az ítélet szerinti minősítése is megfelel az anyagi jognak. I. r. vádlott tekintetében helytálló cselekményének életveszélyt okozó testi sértés büntetékénti minősítése, annak indokai kellően részletezettek, nem szorulnak kiegészítésre. A II. r. vádlott által megvalósított, s az ítélet 8-9. oldalain rögzített elkövetési magatartás valóban a társtettesként csoportosan, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetettének törvényi tényállásába illeszkedik. Az irányadó tényállásból következőleg a négy vádlott közötti kölcsönös szóváltás fajult olyan verekedéssé, melynek során a II. r. és a IV. r. vádlott sérüléseket szenvedtek el. Bár IV. r. terhelt bántalmazásának eredménye II. r. vádlottnak konkrétan nem róható fel, ám e vádlott tetten ért cselekvősege a történeti tényállásban jelzett kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartásként értékelendő. A Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében ugyanis

erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha nem jár tényleges személyi sérüléssel. A II. r. terhelt a támadó fellépés során szándékegységben cselekedett I. r. vádlottal, így valóban társtettesként felel a garázdaság büntetéseért. A garázdaságot a csoportosan és felfegyverkezve elkövetés minősíti büntetvé, figyelemmel a Btk. 459. § (1) bekezdés 3. és 6. pontjára.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség által kifejtettekkel szemben az ítéletábra abban is az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta, hogy III. r. vádlott cselekménye miatt a köznyugalom elleni büntetett mellett a II. r. terhelt sérelmére megvalósított könnyű testi sértés vétségéért tartozik büntetőjogi felelősséggel. E tekintetben előjáróban utalni szükséges arra, hogy a könnyű testi sértés vétsége és súlyos testi sértés büntette kísérletének elhatárolása szempontjából az elkövetői tudattartalomnak van jelentősége. A bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a vádlott tudata - a véghezviteli magatartás kifejtésének időpontjában - átfogta-e a hosszabb gyógytartamú sérülés bekövetkezésének a lehetőségét, és ezt kívánta, vagy belenyugodott-e (BH2004. 491.).

Adott esetben, bár kétségtelen, hogy a III. r. vádlott által használt elkövetési eszköz alkalmasnak mutatkozott súlyosabb sérülés okozására is, ám ahogyan arra az elsőfokú bíróság szintén figyelemmel volt - az általa mérlegelt bizonyítékok alapján - a terhelt kizárólag tompa végével ütötte meg fejtájékon ...ot, és minden kétség kívül mindössze egy erőbehatás róható a terhére, holott a további bántalmazásban nem lett volna akadályoztatva. Ezen felül a másodfokon pontosított - e tekintetben igazságügyi orvosszakértőnek az első fokú tárgyaláson adott közérthető szakvéleményén nyugvó - tényállásból következőleg a III. r. vádlott által leadott ütés kis-közepes ereje (szemben az első fokú ítéletben megjelent legalább közepes jelleggel) nemhogy kétségbe vonja az első bírói következtetés helyes voltát, ám ellenkezőleg, még inkább kérdésessé teszi a súlyosabb eredménnyel járó testi sértésre irányuló szándék ítéleti bizonyossággal történő megállapításának lehetőségét. Rámutat az ítéletábra, hogy ebben a tekintetben nem került előterjesztésre a bizonyítás továbbfejlesztését konkrét és részletesebb szakértői vizsgálódással célzó bizonyítási indítvány a vádhatóság részéről. A Be. 75. § (1) bekezdés 2. mondatából eredően viszont amennyiben az ügyész nem indítványozza, a bíróság nem köteles a vádlott terhére további bizonyítást hivatalból elrendelni, az az eljárási feladatok megoszlásának Be. 1. §-ában megfogalmazott követelménnyel is merőben ellentétes lenne. Minthogy az eset összes körülményei III. r. vádlottnál nem utalnak kétségektől mentesen 8 napon túli sérülés okozására irányuló szándékra, a cselekmények jogi minősítését illetően nem tévedett az elsőfokú bíróság.

II. r. terhelt többszörös visszaesői minősége megállapíthatósága körében viszont a fellebbviteli főügyészség által kifejtett érvelés mindenben helyállónak bizonyult. Egyet kell érteni ugyanis azzal, hogy bár az elsőfokú bíróság a tényállás személyi részében és a jogi indokolásban is részletezte az adott kérdés eldöntéséhez szükséges releváns elítélést (7. oldal 3. bekezdés, 22. oldal utolsó bekezdés), ám mégsem fordított kellő figyelmet arra, hogy II. r. vádlottat a jelen eljárás tárgyát képező köznyugalom elleni bűncselekményét megelőzően - néhány nappal - utoljára már, mint különös visszaesőt ítélték jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre. Következésképp a II. r. vádlott valójában a Btk. 459. § (1) bekezdés 31. pont b) alpontja alapján többszörös visszaesőnek minősül, a büntetés kiszabási elvek érvényre juttatása során erre szükséges figyelemmel lenni, bár tényszerűen a törvényszék által részletezettek is alaposnak bizonyultak annyiban, hogy egyben különös visszaeső is. Utóbbi speciális bűnismétlői minőség ily módon súlyosító körülményként kell jelentkezzen (56/2007. számú BK vélemény II/2.).

Az elsőfokú bíróság a hatálysabályok alapos vizsgálata után döntött arról, hogy a fellebbezéssel érintett vádlottnál I. r. terheltre a fő előírás szerinti elkövetéskori, míg II. r. és III. r. vádlottak

esetében az elbíráláskori büntető törvényt alkalmazza. Az ítéletábra a másodfokú eljárás alatt szintén elemezte az általános és különös részi szabályokat, és azok eredményeként mindenben helyesnek találta az elsőfokú ítéletben levezetett törvényszéki álláspontot. Az I. r. vádlottat illetően a feltételes szabadság kizárását kötelezően előíró új anyagi jogi rendelkezés kétségtelenül szigorúbb a korábbi szabályozásnál, hiszen az elkövetéskori törvény alapján nincs kizárva a feltételes szabadság lehetőségéből, míg a II-III. r. vádlottaknál a terhükre rótt köznyugalom elleni bűncselekmény büntetési tételkeretének az ítéletben is felhívott jelentős szűkülése valóban kedvezőbbé teszi az új törvényt. Így az említett valamennyi ok tényszerűen konkrét - nem csupán feltételezett - alapját képezhetette az enyhébb elbírálásnak (BH2014. 201.).

A büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények a törvényszék által feltártakon kívül - a fellebbviteli főügyészségi átiratban hivatkozottak szerint valóban - kiegészítésre szorulnak, mégpedig azzal, hogy I. r. vádlott vonatkozásában további súlyosító körülményként jelentkezik a cselekmény garázda módon történő megvalósítása, II. r. terhelnél pedig a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatti elkövetés mellett annak ténye is súlyosító körülmény, hogy többszörös visszaesői minősége mellett egyben különös visszaeső is. Ugyanakkor az I. r. vádlottnál a kiskorú hozzátartozókról történő gondoskodás, a II. r. vádlott esetében pedig nemcsak személyiségzavara, hanem elmebeli állapotában szakértői szempontból igazolható további betegségei (elmebetegség és gyengeelméjűség) szintén enyhítő hatással járnak, és nem maradhat figyelmen kívül, hogy a cselekmény elkövetése során ő maga is igazolható sérülést szenvedett.

Az ítéletábra a büntetés kiszabása körében úgy találta, hogy I. r., valamint II. r. vádlott tekintetében fennállnak az enyhítés feltételei. Kétségtelen, hogy mindkét terhelt többszörös visszaesői minősége után kiindulásképp az 1978. évi IV. törvény 97. § (1) bekezdése, illetve a Btk. 89. § (1) bekezdése szerint felemelt büntetési tételkeret az irányadó, ám a bűncselekmény elkövetése és jogerős elbírálása között bekövetkezett, a hasonló bűncselekmények miatti büntetőeljárásokhoz képest kirívónak tekinthető időmúlás nyomatéka miatt - együtt a bűnösségi körülményekre vonatkozó indoklás másodfokú kiegészítésével - a büntetés céljai úgy érvényesülhetnek kellően, ha a joghátrányként alkalmazandó szabadságvesztés mértéke jelentősebben mozdul el az irányadó középértéktől a törvényi minimum felé. Az említettek mellett az elkövetés konkrét körülményei, és az ugyancsak felnőttkorú III. r. vádlottal szemben az egyébként irányadó szabadságvesztéshez képest a Btk. 33. § (4) bekezdésében írtak külön alkalmazásával enyhébb büntetés, nevezetesen pénzbüntetés kiszabása, ennek következtében a belső arányosság megfelelő érvényesítése is indokoltá tette az I. r. és II. r. vádlottak büntetéseinek másodfokú enyhítését. II. r. vádlott vonatkozásában pedig az igazságügyi elmeorvoszakértők által igazolt enyhe fokú korlátozottsága cselekménye következményeinek felismerésében szintén az enyhébb megítélés szükségességét irányozta elő, hiszen esetében a Btk. 17. § (2) bekezdésében írtak miatt a büntetés korlátlan enyhítésének lehetősége is megteremtődött.

Ily módon az ítéletábra az 1978. évi IV. törvény 37. §, illetve a Btk. 97. §-ában meghatározott büntetési célok követelményét szem előtt tartva a személyükben rejlő társadalomra veszélyesség miatt valóban szükséges, ám a cselekmény konkrét tárgyi súlyához és a további terheltek büntetéseikhez jobban arányló, az elsőfokú ítéletben megjelenőnél enyhébb tartamú szabadságvesztést szabott ki I. r. és II. r. - ugyancsak, mint többszörös visszaeső - vádlottakkal szemben. A közügyektől eltiltás mellékbüntetések mértékét nem találta eltúlzottnak, azok a szabadságvesztések enyhítése mellett is arányosak, így módon megváltoztatásukra nem mutatkozott törvényes ok. Ekként az enyhítésre irányuló másodlagos védelmi fellebbezések e vádlottaknál a rendelkező részben írtak erejéig eredményre vezettek.

III. r. vádlott esetében viszont az első fokon megválasztott, a törvény különös részében előírt szabadságvesztésnél enyhébb pénzbüntetés neme és mértéke is alkalmas a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok elérésére, és összhangban áll a Btk. 80. § szerinti büntetéskiszabási elvekkel. Ugyanakkor e joghátrány halmazati büntetésként került kiszabásra a garázdaság minősített esetét - ezért büntettet - tényleges testi sértéssel megvalósító III. r. vádlottal szemben, valójában tehát a pénzbüntetés inkább enyhe, mintsem eltúlzott, s az egy napi tételek összege is méltányosan, a törvény (Btk. 50. § (3) bekezdés) szerinti legkisebb mértékben került meghatározásra. Következésképp a III. r. terhelt enyhítést célzó fellebbezése nem foghatott helyt.

Az elsőfokú bíróság szabadságvesztések végrehajtási fokozatával kapcsolatos döntése - miután II. r. vádlottnál a büntetés enyhítésére került sor - törvényes és helytálló, és a jogszabályoknak mindenben megfelel a szintén II. r. terhelt vonatkozásában alkalmazott feltételes szabadság kizárásáról, a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés elrendeléséről, a III. r. vádlottnál a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén törvény erejénél fogva alkalmazandó jogkövetkezményről, illetve a bűnügyi költség viselése tárgyában hozott rendelkezés. Az elsőfokú bíróság alapvetően a jogszabály helyes értelmezésével foglalt állást abban, hogy I. r. vádlott a szabadságvesztés 4/5 részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra, ám e vádlottnál az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvényt alkalmazta, melynek során a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontja feltüntetésének nincs helye az ügydöntő határozat rendelkező részében. A Be. 258. § (2) bekezdés e) pontja ugyanis kifejezetten az elbíráláskor hatályos Btk. 38. § (1) bekezdésére utal. Így értelemszerűen a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját csak a Btk. (tehát a 2012. évi C. törvény) alkalmazásakor kell feltüntetni a határozat rendelkező részében. Az 1978. évi IV. törvény alkalmazása mellett a 47. § (2) bekezdése szerint alakul a feltételes szabadságra bocsáthatóság a törvény erejénél fogva, ekként a határozat rendelkező részében azt nem kell megjelölni, tehát az erre vonatkozó első bírói rendelkezés mellőzésének volt helye.

A kifejtettakra figyelemmel a Debreceni Ítéletábrla a Miskolci Törvényszék elsőfokú ítéletét a szükséges körben a Be. 372. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, míg egyebekben helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítása a Be. 381. § (1) bekezdésében írtakon alapszik, melynek megfizetésére a Be. 338. § (1)-(3) bekezdése szerint az érintett II. r. és III. r. vádlottak arányaiban kötelesek.

Debrecen, 2016. május 4.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.

Záradék: A Miskolci Törvényszék 10.B.1557/2014/75. számú ítélete a fellebbezéssel érintett I.r., II. r., és III. r. vádlottak vonatkozásában az ítéletábrla jelen határozatában írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2016. május 4.

. Balla Lajos sk.  
a tanács elnöke